

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Мисията на РИОСВ-Русе в териториалния ѝ обхват е да създаде условия за опазването и възпроизводството на околната среда и защита здравето на хората, да подпомага поддържането на разнообразието на живата природа, да гарантира разумното използване на природните богатства и ресурсите в региона.

На територията на РИОСВ-Русе функционират обекти от всички сектори на икономиката. Характерни за региона са инсталации от химическата, леката и хранително-вкусовата промишленост и животновъдството в т.ч.: нефтопреработване, производства на бои, биогорива, лекарствени форми и добавки, млечни продукти, фруктози, хлебна мая, дървопреработване и производство на мебели, производство на резервни части за леки автомобили и селското стопанство, керамично производство, инсталации за интензивно животновъдство и др.

През 2015 г. се отчита добро състояние на компонентите на околната среда. Независимо от провеждания ефективен контрол все още се отчитат негативи по отношение чистотата на атмосферния въздух и водите, реализацията на проекти и изграждане на инфраструктурни обекти.

През 2015 г., данните, постъпващи от автоматичните системи за контрол качеството на атмосферния въздух в реално време за гр. Русе и гр. Силистра не показват съществена промяна в състоянието на атмосферния въздух, в сравнение с 2014 г. Трайно ниски остават нивата на основните следени замърсители – серни и азотни оксиди, въглероден оксид, бензен и озон.

Броят на регистрираните превишения по показател $ФПЧ_{(10)}$ от автоматична станция за контрол качеството на атмосферния въздух – АИС „Възраждане”, гр. Русе, (над 50 mg/m^3) през 2015 г. (79) е по-малък спрямо 2014 г. (94).

Анализът на резултатите за община Силистра не показва съществено подобряване качеството на атмосферния въздух през 2015 спрямо 2014 г. Регистрираните превишения от ДОАС система „Профсъюзи”- гр.Силистра са с 5 повече спрямо предходния отчетен период.

Броят на регистрираните превишения по показател $ФПЧ_{10}$ за 2015 г. е по-голям, спрямо този за 2014 г. за гр. Силистра с 9 % и по-малък за гр. Русе с 16 %.

Нивата на ФПЧ_{10} , като годишна концентрация за гр. Силистра са под определената норма от 40 мкрг/м^3 - $32,56 \text{ мкрг/м}^3$, а за гр. Русе годишната концентрация е превишена - $41,29 \text{ мкрг/м}^3$. Наблюдава се тенденция на ограничаване замърсяването на въздушния басейн на гр. Силистра.

Горивните инсталации в промишлените обекти, с топлинна мощност под $0,5 \text{ MW}$, както и горивните инсталации в битовия сектор, във фирмени офиси и учреждения имат съществен принос за повишаване нивата на замърсителите през отоплителния сезон. В края на 2015 г., във връзка с повишаване нивата на бензен, отчетен от АИС „Възраждане“ в периодите между 19 и 22 часа, експертите на инспекцията анализираха резултатите за определяне на потенциалните източници. Установено е, че повишаването на нивата се дължи на използването на отпадъци от мебелната промишленост за горива в битовия сектор. Извършени са извънредни проверки на всички действащи такива производства на територията на гр. Русе. Дадени са предписания за екологосъобразно третиране на отпадъците от мебелното производство и най-вече на тези съдържащи опасни вещества. След приключване на проверките нивата на бензен силно намаляха.

Замърсяването на атмосферния въздух се дължи на изгарянето на горива в битовия сектор, вкл. използване на битови и промишлени отпадъци (отработени масла, от мебелната промишленост и др.) и на транспорта при неблагоприятни атмосферни условия: мъгла; безветрие през месеците с отрицателни температури. Промислената дейност не води до сериозно замърсяване на атмосферния въздух, но сериозен проблем остава изпускането на емисии на интензивни органични съединения от определени производствени дейности, които създават дискомфорт на населението на големите градове – Русе, Разград и Силистра.

През цялата 2015 г. контролната дейност е подчинена на националната политика по околна среда за опазване и подобряване състоянието на водните ресурси - изграждане на инфраструктура за отвеждане и пречистване на отпадъчни води, и оценка на риска от наводнения, с цел намаляване на емисиите на вредните вещества в изпусканите отпадъчни води и осигуряване на добро състояние на повърхностните и подземните води.

Резултатите от контролната дейност показват тенденции към намаляване на замърсителите на водите и намаляване броя на констатираните нарушения.

В много от населените места в обхвата на инспекцията, се наблюдава реконструкция и доизграждане на канализационни мрежи, в резултат на което се

ликвидира отвеждането на отпадъчните води в земните пластове. На територията на РИОСВ – Русе са изградени и се експлоатират общо осем селищни пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ), като една от тях е само с механично стъпало. В ГПСОВ – Исперих се извършва реконструкция и модернизация на станцията, която включва изграждане на биологично стъпало. В процес на изграждане е ГПСОВ – Бяла, където се извършват довършителни наладъчни дейности и същата предстои да бъде пусната в експлоатация. В крайдунавските селищни системи има една действаща пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) на град Русе. През 2015 год. е напълно изградена ГПСОВ – Силистра, която предстои да бъде въведена в редовна експлоатация за 2016 г.

Основен проблем за замърсяването на поречието на р. Дунав е обособена агломерация от производствени предприятия в т.нар. „територия на бившето КТМ“ в град Русе. На територията на бившия комбинат се експлоатират 36 обекта с разнородна дейност. Предвид различните по характер и параметри производства, съответно формираните производствени отпадъчни води са с различен характер и потенциал на въздействие върху повърхностния воден обект – река Дунав. Поради това, че няма оператор на канализационната мрежа, се контролират обектите, които имат ЛПСОВ и точка/точки за мониторинг, определени в комплексни разрешителни или разрешителни за заустване в река Дунав, издадени по реда на Закона за водите.

За областите, попадащи на територията на РИОСВ-Русе на база наличната информация към момента в БДДР значими източници на замърсяване са липсата на канализации в населените места, интензивното земеделие, дейността на индустриални площадки, неправилно съхранение на суровини и материали, разливи и течове, аварийни замърсявания и нерегламентирано заустване на непречистени производствени отпадъчни води.

При извършените анализи до момента не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК, както засоляване и вкисляване на почвите. Това се дължи на воденето от земеделските кооперации и арендатори на добри земеделски практики, правилна употреба на пестициди и торове и сеитбооборот. Не е констатирано и наднормено съдържание на тежки метали от автотранспорт, което е показател за ползването на безоловен бензин.

На територията на Област Русе залежалите растително защитни препарати са събрани в ББ кубове. Тези, разположени на територията на Област Русе, са преместени на Регионално депо за твърди битови отпадъци–град Русе.

На територията на Област Разград залежалите растително защитни препарати са събрани в централизирани складове, отговарящи на изискванията за съхранение на опасни отпадъци в селата Езерче, Владимировци, Тръбач, гр. Завет и гр. Разград. Складовете в с. Езерче, с. Владимировци и град Завет са преведени със средства отпуснати от ПУДООС към МОСВ.

Остава неразрешен проблемът със залежалите пестициди в Област Силистра. Залежалите фитофармацевтични препарати се съхраняват в складове, неотговарящи на изискванията на Постановление № 53, за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци. Складовете са безстопанствени с нарушена покривна конструкция без врати и прозорци, без охрана, с което се създава предпоставка за замърсяване на околната среда и застрашаване живота и здравето на хората.

В периода 2004-2015 г. броят на защитените територии от 34 се е увеличил на 42. Общата им площ възлиза на 15 859,77 ха, разпределени по категории - резерват „Бели Лом”, поддържан резерват „Сребърна”, природен парк „Русенски Лом”, 30 защитени местности и 9 природни забележителности.

При осъществената контролна дейност се отчита добро състояние на популациите на защитените растителни видове. Няма нарушения на режимите в защитените територии.

През 2015 г. в колонията на къдроглавия пеликан установил заболяването Инфлуенца (грип) - H5N1. До края на месец май 2015 г., общият брой мъртви птици, извадени от езерото достигна 42. Общият отчетен брой млади птици е 78 бр., общият брой възрастни – 82, общо екземпляри в колонията – 160.

През последните две години се наблюдава тенденция към увеличаване на броя на регистрираните екземпляри, който като цяло за РИОСВ-Русе не е малък. През 2015 г. са издадени 173 регистрационни карти съгласно чл. 91, за регистрация на екземпляри от видове по чл. 70 от Закона за биологичното разнообразие, включени в приложения А и В на Регламент 338/97 на Съвета относно защитата на видовете от дивата флора и фауна чрез регулиране на търговията с тях.

На територията на инспекцията през последните години се забелязва тенденция към увеличаване на интереса на лицата, които се занимават с търговия на градински и лозов охлюв. През 2015 г. са функционирали 13 пункта за изкупуване на охлюви. Традиционно висок е интересът към лечебните растения. През 2015 г. на територията на трите области са функционирали общо 125 билкозаготвителни пункта. Справката от

годишните отчети на пунктовете показва, че на територията на РИОСВ-Русе предмет на стопанска дейност са обикновена коприва (корени, листа), трясот (корени), липа (цвят, листа), бърз (цвят, плод), глухарче, врабчови чревца, мащерка, бял равнец, шипка (плод), слез, обикновен глог (цвят с листа, плодове), змийско мляко, обикновен пчелинок, маточина, репей, бръшлян и някои др.

През 2015 г. е взето участие в среднозимното преброяване на водолюбивите птици и мониторинг на кафява мечка (*Ursus arctos*). През същата година се осъществи и преброяването на белия щъркел (*Ciconia ciconia*), като бяха посетени всички населени места в 10 от контролираните 22 общини.

Съгласно изискванията на чл. 22, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците – ЗУО (ДВ 53/2012 г.) Всичките общини са в процес на консултации и подготовка на нови общински наредби и програми за управление на отпадъците, регламентиращи управлението на битовите, строителните, биоотпадъците, опасни отпадъци от бита и т. нар. масово разпространени отпадъци. В наредбите и програмите ще се отразят новите изисквания на нормативната база по отпадъците.

Всички общини на контролираната територия са въвели системи за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци. Периодично се извършва ремонт или подмяна на старите и амортизирани съдове с нови.

През 2015 г. общините на територията на РИОСВ-Русе, които са сключили договори с организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки се увеличиха от осем в началото на годината до дванадесет в края. В предходен период, преди отчетната 2015 г., някои от организациите по оползотворяване на отпадъци от опаковки са прекратили договорите си с по-малките общини в региона, но през тази година тенденцията е към обхващането и на общини с населени места с население под 5 000 жители, където да се създадат и функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

От системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци най-добре развити са системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) и отработени масла. Предстои още работа по доизграждането на системата за събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО). На територията на РИОСВ-Русе все още не е решен въпроса по третирането на т. нар. био-отпадъци и изграждането на системи за домашно компостиране. В процес на изграждане от частен инвеститор, е инсталация за сепариране на смесените битови

отпадъци от регион Русе, със средства от Републиканския бюджет се изгражда сепарираща инсталация и в регион Силистра.

В съответствие с изпълнението на Националния план за управлението на отпадъците 2014-2020 г., през 2015 са почистени 22 броя нерегламентирани сметища за отпадъци, с обща площ от 58 дка.

Основните проблеми, свързани с третирането на отпадъците на територията контролирана от РИОСВ-Русе могат да бъдат обобщени в следните насоки:

- прилагането на приоритетите за управление на отпадъците, съгласно ЗУО се затруднява, поради недостатъчните мерки за намаляване на отпадъците, постъпващи за депониране и изпълнението на изискванията за разделно събиране на отпадъците;
- отделяните разходи за управление на отпадъците на всички нива са недостатъчни, а инвестициите свързани с управлението на отпадъците – ограничени;
- все още експертите констатират неконтролирано изхвърляне и/или изгаряне на отпадъците и появата нерегламентирани сметища в и извън населените места;
- използваната сметосъбираща техника и контейнерния парк на места са амортизирани в значителна степен;
- обществото не е достатъчно информирано за рисковете за околната среда, в резултат на неправилно третиране на отпадъците;
- голямото изоставане при изграждането на регионалното депо на гр. Бяла, което води до продължаване на експлоатацията на старите сметища на гр. Бяла и гр. Две могили, които не са изградени съгласно съвременните изисквания за такъв вид съоръжения.

По отношение на шума в контролирания от РИОСВ-Русе регион през 2015 г. е, че проверените промишлени обекти не са превишавали граничните нива на шум, съгласно Наредба 6/2006 г., с изключение на „Арда Русе” ООД и „Астра Биоплант” ЕООД. На операторите са издадени АУАН и НП съответно на стойност 1 000 лв. и 2 000 лв.

При анализ на резултатите от получените през отчетната 2015 г. протоколи от извършени СПИ (собствени периодични измервания) на шум не се регистрира превишаване на граничните нива, съгласно Наредба №6/2006 г. Представените протоколи от СПИ са извършени от фирми, които притежават съответната акредитация.

Планът за контролна дейност за 2015 г. на обектите, попадащи в обхвата на Глава Седма, Раздел първи от ЗООС е изпълнен.

Извършени са 9 контролни проверки на обекти с издадени Разрешителни за изграждане и/ или експлоатация, съгласно чл. 104 от ЗООС с висок рисков потенциал.

Анализът на дейността показва, че общият брой на внесените уведомления през 2015 г. (1619 броя) се е увеличил с около 25% спрямо заявените предложения през 2014 г. (1219 уведомления) и предходни периоди - през 2013 г. са депозираны 1324 уведомления, а през 2012 г. са заявени 1308 инициативи. Значителното увеличение за инвестиционните инициативи се дължи на отворените през годината мерки от Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г. и възможността за финансиране на проекти за земеделски и селскостопански дейности – създаване на трайни и билкови насаждения, подпомагане на стратиращи животновъдни обекти, както и преработка на селскостопанска продукция.

В урбанизираните територии се запазва процента на инициативите, свързани с пристрояване или ново строителство на сгради и техническа инфраструктура за жилищно и/или обществено-обслужващо застрояване.

Съгласувани са 134 предложения на общините, свързани с реконструкция на общинска пътна мрежа и благоустрояване на средата в населените места (спортни площадки, места за отдих и паркови пространства), внедряване на мерки за енергийна ефективност в сгради с обществени функции, доизграждане на водопроводната и канализационната мрежа на населените места и дейности за превенция на риска от наводнения и активиране на водна ерозия.

Отчита се съществен ръст на заявените инвестиционни инициативи спрямо предходната 2014 г.:

- 25 % увеличение на общия брой подадени уведомления спрямо 2014 г.;
- плавно нарастване на броя на издадените решения по ОВОС спрямо 2014 г. и 2013 г.;
- ръст с 12 % на издадените решения за преценяване на необходимостта от ОВОС спрямо 2014 г. Следва да се отбележи, че за 7 предложения компетентния орган е преценил, че следва да се извърши ОВОС, предвид спецификата и параметрите на дейността и вземайки под внимание получените становища на специализираните компетентни органи по отношение на риска за човешкото здраве;

- наблюдава се по-стриктно спазване на регламентирните в ЗООС процедури предвид действащите законови разпоредби в Закона за устройство на територията (чл. 148, ал. 8 от ЗУТ), а именно „Влязло в сила решение по оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) или решение, с което е преценено да не се извършва ОВОС по реда на Закона за опазване на околната среда, е приложение, неразделна част от разрешението за строеж“.
- наблюдава се тенденция за увеличаване на запитванията, съответно на произнасянията на най-ранен етап от устройственото планиране – задание за изработване на ПУП;
  - засилен обществен интерес и участие при провеждане на обществените обсъждания в процедурите по ОВОС и ЕО.

Общият брой оператори с издадени комплексни разрешителни (КР) на територията на РИОСВ–Русе през 2015 г. е 45. Проверяваните площадки/инсталации с КР са 51 броя, разпределени по дейности от Приложение 4 от ЗООС. През 2015 г. са издадени още 2 броя КР на оператори, осъществяващи производствена дейност, попадаща в Приложение № 4 от ЗООС. Извършена е актуализация на 2 броя КР. В процедура по издаване на КР са още 5 оператора.

През 2015 г. са извършени 31 проверки за изпълнение на условията в издадените КР. При проверките на по-голямата част от операторите не са установени съществени нарушения по спазване на условията в КР, като за несъществените са дадени предписания, които са изпълнени в законовите срокове. Сериозни нарушения на условия в издадени КР са констатирани при проверки на „Монтюпе“ ЕООД, „Лубрика“ ООД, „Оберьостерайхише Биодизел България“ ЕООД и „Биовет“ АД – клон Разград.

За неспазване на условие 9.2.2. – превишаване на максималните дебити на изпускащите устройства, записани в издаденото КР на „Монтюпе“ ЕООД, е съставен АУАН и е издадено НП за налагане на имуществена санкция в размер на 35 000 лв. Същото е влязло в сила. За неспазване на условие 9.2.2. – превишаване на нормите на допустими емисии, изпускани в атмосферата при експлоатацията на инсталацията в издаденото КР на „Лубрика“ ООД, е съставен АУАН и е издадено НП на стойност 10 000 лв. Същото е влязло в сила.

За неспазване на условие 11.3.9., свързано със съхранението на отпадъци с определен код и условие 7.3. – за уведомяване на инспекцията за планирана промяна в работата на „Химическа инсталация за производство на метилови естери

на мастни киселини (биодизел) и глицерин“ с КР на „Оберьостерайхише Биодизел България“ ЕООД, е съставен АУАН и е издадено НП на стойност 10 000 лв.

За неспазване на условие 10.2.1. за превишение на индивидуалните емисионни ограничения за допустимо съдържание на замърсяващи вещества в отпадните води, записани в издаденото КР на „Биовет“ АД – клон Разград е съставен АУАН и е издадено НП на стойност 10 000 лв., което е влязло в сила.

Във връзка със системно неспазване изискванията на условие 9.2. – превишаване на нормите за допустими емисии, изпускани в атмосферата при експлоатацията на инсталацията на оператора „Монтюпе“ ЕООД, със Заповед на Директора на РИОСВ-Русе е извършено пломбиране на механичната част на Карусел № 1 до привеждането му в съответствие с условията в КР.

При извършените проверки на посочените санкционирани оператори са давани голям брой предписания за привеждане в съответствие на инсталациите им. На „Монтюпе“ ЕООД освен плановата проверка, са извършени и две допълнителни проверки по изпълнение на дадените предписания. Установено е, че предписанията за привеждане в съответствие по компонент „води“ и фактор „отпадъци“, са изпълнени в срок.

През 2015 г. са извършени общо 32 проверки, от които 17 планови на обекти, които подлежат на контрол по Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

На територията контролирана от РИОСВ-Русе няма оператори, които не изпълняват изискванията на ЗОПОЕЩ. През отчетният период не са издадени заповеди за прилагане на превантивни мерки, за прилагане на оздравителни мерки и заповеди за отказ за прилагане на оздравителни мерки, съгласно ЗОПОЕЩ.

За констатирани нарушения на нормативната база по компонент „Въздух“ през 2015 г. са наложени 1 глоба и 17 санкции в размер на 5000 лв.

Във връзка с констатирани нарушения на нормите за допустими емисии на вредни вещества в атмосферния въздух за отчетния период са изготвени 12 преписки по налагане, възобновяване, спиране и отмяна на текущи месечни и еднократни санкции, като наложените текущи месечни санкции са 2, възобновените – 2, спрени – 3, отменените – 2 и намалени 2.

Изготвяне и налагане на административно-наказателни мерки за неспазване на екологичното законодателство по компонент „Води“:

- за констатирани нарушения на нормативната база са издадени 6 наказателни постановления на обща стойност 10 500 лв.
- при констатирани нарушения на нормите за допустими емисии на вредни вещества са изготвени 39 броя преписки за налагане на санкции. За налагане на текущи месечни санкции са издадени Заповеди и Наказателни постановления за: 12 броя за наложени месечни санкции; 3 броя са за намаляване на санкцията; 12 за отмяна; 6 за спиране и 6 за възобновяване.

През отчетния период са издадени 16 Наказателни постановления на стойност 35 400 лв. за нарушения на Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове към него.

Всички заложи цели по проект „Дейности по устойчиво управление на поддържан резерват „Сребърна” и резерват „Бели Лом”, изпълняван от РИОСВ-Русе са реализирани успешно. Резултатите бяха представени на пресконференция в Силистра пред представители на местната власт, държавни институции и медии от ръководителя на проекта Светлана Иванова. Проектът се реализира по процедурата „Изпълнение на дейности за устройство и управление на национални паркове и резервати” (BG161PO0005/11/3/3.2/05/26), която е част от Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, Приоритетна ос 3 – „Опазване и възстановяване на биологичното разнообразие”. Стойността на проекта е 3 642315.78 лв.

Актуализиран е Планът за управление на ПР „Сребърна” и са изготвени такива за резерват „Бели Лом”, Защитена местност /ЗМ/ „Пеликаните” и ЗМ „Ломия”. Това е част от процедура, регламентирана в Закона за защитените територии и специализирана наредба. В плановете за управление са заложи мерки за бъдещото управление на защитените територии, тенденциите във функционирането на екосистемите им, мониторинг на биологичното разнообразие, предложения за проекти, свързани с поддържащи и възстановителни дейности, спешни мерки за управление и зонирание на резерватните територии.

Редица нововъведения, изпълнени по проекта ще облекчат работата на служителите в ПР „Сребърна“. Това включва обособяването на Център за непрекъснато наблюдение и обществен достъп, който предоставя on-line наблюдение и представяне на актуална

информация за територията на резервата в реално време. Чрез монитори на обществени места в Русе, с. Сребърна и град Силистра, а по-късно и чрез самостоятелната интернет страница (www.srebarnalake.com) автентични кадри от живота на обитателите на резервата включително и от пеликанската колония ще станат достояние на широката публика. Внедрената експертната система за отчитане на водните нива, подпомага успешното управление на водния режим в резервата и „алармира“ при критично ниски нива на водата в езерото. Приключи работата по почистване на канала, свързващ езерото Сребърна с река Дунав от наноси и саморасла растителност по откосите и укрепване на засегнатите участъци. Тази дейност е от изключително значение за хидрологичния режим. Отстранени са пропаданията и компроментираните участъци на противопожарните пътища. Изградена е нова лодкостоянка и са обозначени зоните за спортен риболов.

Посетителите на ПР „Сребърна“ вече започват разходката си в изцяло ремонтиран и обновен Природонаучен музей в едноименното село. Сградата на музея е оборудвана с нови витрини, изцяло преаранжирани с препарати на характерните оботатели, а новите фотоси пресъздават красотата на резервата в четирите сезона на годината. Осъвременена е библиотеката и заседателната зала. Външна рампа и специализиран асансьор осигуряват лесен достъп на хора с увреждания.

Съществуващата туристическа инфраструктура в ПР „Сребърна“ е възстановена, в Р „Бели Лом“ са поставени нови беседки, пейки и кошчета за отпадъци. Обновени са информационните табла, които да обогатяват познанията на любителите - орнитолози.

Самостоятелна интернет страница на резервата, издадените информационно – образователни пакети, 3- Дмакет др. рекламни материали целят популяризирането на двата резервата като място за познавателен туризъм и общение с природата.